

BLAIR IS NIET GESCHIKT ALS PRESIDENT VAN EUROPA

Tony Blair zou bereid zijn te kandideren voor de post van eerste president van de Europese Unie, als een fors aantal EU-landen hem zou steunen, meldde 'The Financial Times' deze week. België moet zich verzetten tegen dit voornemen, vindt **PHILIPPE DE SCHOUTHEETE**. 'Zou het geloofwaardig zijn dat de Unie tijdens internationale economische onderhandelingen wordt vertegenwoordigd door een man die zijn land buiten de eurozone heeft gehouden?'

Verzet tegen Blair gevraagd

Eén van de belangrijke punten van het nieuwe Europese verdrag dat in december in Lissabon werd ondertekend, is de verkiezing van een voorzitter van de Europese Raad die 2,5 jaar aan zal blijven. Daarmee komt een einde aan het huidige halfjaarlijkse toerbeurtsysteem. In het begin was België sterk tegen het voorstel gekant. In het Benelux-memorandum van december 2002 verklaarden de drie landen dat ze het voorstel nooit zouden aanvaarden, omdat ze vreesden dat het de dominante positie van de grote landen nog zou versterken. Enkele maanden later aanvaardden ze het voorstel toch in ruil voor andere toegevingen en de impliciete waarborg dat de nieuwe voorzitter niet noodzakelijk door één van de grote landen van de Unie zou worden geleverd.

De Franse president, Nicolas Sarkozy, en de Britse, Gordon Brown, eerste minister schuiven nu Tony Blair naar voren als kandidaat. België zou zich sterk moeten verzetten tegen dit voorstel.

Het probleem is niet de persoon van Blair. Hij is bekwaam en innemend, communiceert goed en heeft de moed om moeilijke en risicovolle beslissingen te nemen, zoals in verband met de oorlog in Irak, en om ze te verdedigen zelfs wanneer ze dramatisch blijken uit te pakken. De waardering voor de man Blair belet evenwel niet dat men zich tegen Blair als voorzitter van de Raad kan kanten. Daar zijn namelijk verscheidene argumenten voor.

Allereerst behoort Tony Blair tot een denkrichting die in Londen ongeveer unaniem wordt verdedigd en ook in Parijs furore maakt, maar die gelukkig veel minder aanhang vindt in Berlijn. Binnen deze denkrichting heerst de overtuiging dat het in Europese aangelegenheden de rol van de grote landen is de belangrijke beslissingen te nemen, terwijl het de taak van de Europese instellingen is ze uit te voeren en die van de kleine landen om te volgen. Dat deze benadering in tegenpraak is met die van de oprichters van de Gemeenschap en veelal op mislukkingen uitdraait, ontmoedigt de aanhangers geenszins. De voorbeelden zijn legio. Zo was er recentelijk de uitnodiging die Gordon Brown

© Ruben L. Oppenheimer

aan Nicolas Sarkozy en Angela Merkel stuurde om op 29 januari in Londen over de financiële crisis te raadslagen. Tijdens een toespraak in Malta merkte onze eerste minister schrandere op dat de crisis iedereen

aanbelangt en dat de eurozone ongetwijfeld een adequater kader bood voor een dergelijke bespreking. Nu is er sprake van dat ook de commissievoorzitter zou worden uitgenodigd. Maar hoe het ook zij, het kan niet in het belang van de middelgrote en kleine landen zijn, noch in het belang van Europa, iemand aan het hoofd van de Europese Raad te benoemen die vanuit een natuurlijke reflex voor een *directoire* van grote landen kiest.

Ten tweede blijft het Verenigd Koninkrijk afzijdig bij talloze Europese samenwerkingsverbanden. Het behoort niet tot de eurozone. Het maakt geen deel uit van de Schengen-ruimte, die in het grootste deel van de Unie het vrije verkeer van personen zonder binnen grenzen waarborgt. Het verkreeg een vrijstelling voor een groot aantal van de nieuwe bepalingen van het Verdrag van Lissabon met betrekking tot de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid. Het besloot zich niet te verbinden tot het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie. Deze uitzonderingen plaatsen het Verenigd Koninkrijk in een marginale positie in tal van dossiers die in de toekomst centraal zullen staan in het Europese debat. Zou het dan normaal zijn dat dit debat op het hoogste niveau wordt geleid door iemand die al deze uitzonderingen heeft verdedigd en in sommige gevallen er zelfs het initiatief voor heeft genomen?

Het nieuwe verdrag zegt dat de voorzitter van de Europese Raad op zijn niveau en in zijn hoedanigheid de Unie moet vertegenwoordigen tegenover de rest van de wereld. Zou het geloofwaardig zijn dat de Unie tijdens internationale economische onderhandelingen wordt vertegenwoordigd door een man die zijn land buiten de eurozone heeft gehouden? Zou zo'n man de Unie kunnen vertegenwoordigen in een debat over terrorismebestrijding, terwijl het Verenigd Koninkrijk zich bewust buiten de nieuwe Europese politieke en justitiële samenwerking heeft geplaatst?

Tot slot wordt Tony Blair terecht of ten onrechte sterk geïdentificeerd met de stellingnames en interventies van de Amerikaanse regering van George Bush. De Eu-

HOE EFFECTIEF IS HET GENTSE ANTI-CREATIONISMEPROJECT?

Johan Braeckmans idee dat meer wetenschapspopularisering tot minder creationisme leidt, is een illusie, vindt **TAEDE SMEDES**. 'Een grote nadruk op wetenschap als tegenpool van creationisme zal ervoor zorgen dat creationisten zich dieper ingraven.'

In de serie Star Trek zijn de Borg de grootste vijanden van de mensheid: een zwerm mens-machines zonder individuele vrije wil die als enig doel heeft de assimilatie van alles wat anders is. *Resistance is futile* (ieder verzet is zinloos) is hun angstaanjagende motto. De Borg staan model voor totalitaire ideologieën als communisme. Maar juist het feit dat ze cyborgs zijn, mens-machines, zorgt er ook voor dat kijkers de Borg associëren met natuurwetenschap en techniek, die onze leefwereld assimileert en koloniseert. Deze angst voor wetenschap en technologie als totalitaire machten drijft ook veel creationisten van zowel christelijke als islamitische signatuur.

En daar komt nu professor Braeckman, die met een financiële injectie van zijn Gentse universiteit poogt diezelfde boodschap over de evolutietheorie te verkondigen: *Resistance is futile*. Wat heeft de universiteit bezielde om Braeckman deze mini-Nobelprijs te verlenen? En zal Braeckmans missie een kans van slagen hebben? Zoals de discussie zich de afgelopen dagen ontvouwd heeft in de Vlaamse media, heb ik grote twijfels.

Toen ik in september 2007 door de KU Leuven werd ingehuurd om de relatie tussen geloof en wetenschap, en met name de relatie tussen het neo-Darwinisme en religie, nader te onderzoeken, had ik mij in Nederland al enige jaren verdiept in discussies rond creationisme en Intelligent Design (ID). Ik was daar al tot de conclu-

sie gekomen dat creationisme en ID een mogelijke bedreiging vormen voor de vrijheid van wetenschapsoefening, en zelfs voor de westerse democratie. Verzet ertegen is dus nodig, zoals Braeckman terecht benadrukt. Wat hij echter over het hoofd ziet, is dat juist vanwege het ideologische karakter van creationisme en ID, discussies over de evolutietheorie slechts symptomen zijn. De VS, waar per dag honderden wetenschapspopulariserende boeken verschijnen, zijn het Mekka van creationisme. Onderzoeken van Dorothy Nelkin en Christopher Toumey hebben uitgewezen dat wetenschapspopularisering vrijwel geen invloed heeft gehad op creationisten. Braeckmans idee dat meer wetenschapspopularisering tot minder creationisme leidt, is daarmee een utopie en illusie.

Sterker nog, onderzoek in Australië heeft uitgewezen dat het creationisme daar juist is bevorderd door zelden voor de wetenschap, die zodanig hard tegen creationisme tekeer gingen, dat ze juist het creationisme – dat in Australië tot 50 jaar geleden afwezig was – bevorderd hebben en van dit land een van de grootste creationistische landen ter wereld hebben gemaakt. Het gevaar bestaat dat Braeckmans project het tegendeel bewerkstelligt van het oorspronkelijk beoogde doel. Bovendien blijft onduidelijk wat de drijfveren onder Braeckmans project zijn. In zijn repliek aan theoloog Johan Temmerman schrijft hij dat zingeving geen zaak is van wetenschap. Echter, in een interview met *De Morgen* van 30 januari zei Braeckman dat de evolutie-

theorie wetenschap maar ook zingeving is. Hoe zit het nu? Het grote bezwaar van creationisten, dat ook imam Taouil in de discussie met Braeckman in *De Zevende Dag* duidelijk verwoordde, is dat de evolutietheorie geen wetenschap is, maar ideologie. Braeckmans uitspraak dat de evolutietheorie wetenschap en zingeving tegelijk is, bevestigt de mening van creationisten. Het zijn de profeten van het humanistisch atheïsme, zoals Richard Dawkins en Daniel Dennett, die de evolutietheorie voor hun atheïstische kar spannen, en van wetenschap ideologie maken. Zal Braeckman zich ook tegen een dergelijk ideologisch gebruik van wetenschap verzetten? Of is er ook bij Braeckman wellicht een onderhuidse wens om via de evolutietheorie een atheïstische levensbeschouwing te promoten?

Met andere woorden: juist een grote nadruk op wetenschap als tegenpool van creationisme kan de polarisering van het debat verscherpen. Dit zal er juist voor zorgen dat creationisten zich dieper gaan ingraven, zoals in de *culture wars* in de VS duidelijk zichtbaar is. Wil Braeckman een dialoog tussen wetenschap en religie op gang brengen of houden? Of wil hij juist een Vlaamse *culture war* ontketenen? De toon waarop Braeckman tot nu toe discussies heeft gevoerd, lijkt een conflictmodel te veronderstellen.

Als het Braeckman echter gaat om een productieve dialoog, dan zal hij ook de hulp van theologen nodig hebben, aangezien juist zij de taal van het geloof beheersen en in een constructieve dialoog met wetenschappers